

Відгук
офіційного опонента про дисертаційне дослідження
Петрик Крістіни Юріївни
«Підготовка майбутніх учителів початкової школи
до організації інтерактивної навчальної взаємодії учнів»,
подане на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність порушеної проблеми не викликає жодних сумнівів, адже ж окреслене проблемне поле є органічною складовою чисельних новопосталих соціально-педагогічних завдань, пов'язаних із удосконаленням професійної діяльності освітян та розвитком педагогічних інновацій. Цілковито очевидною є й своєчасність обраної здобувачкою теми дослідження, оскільки порушено принципово важливе для вітчизняного соціуму коло питань, розв'язання яких уможливорює здійснення реального кроку до творчого втілення філософії нової української школи – забезпечити партнерство суб'єктів освіти через педагогічно вмотивовану організацію їх навчальної діяльності. Гостроту порушеної теми, понад усе, пов'язуємо із форматом дослідницького пошуку – йдеться про підготовку нової генерації вчителів початкової школи, здатних організувати саме інтерактивний характер навчальної взаємодії учнів.

Аналіз дисертаційного дослідження К. Ю. Петрик дозволяє стверджувати про незаперечність його новизни, адже ж у ньому вперше представлено всебічно вивірене модельне уявлення про процес підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації інтерактивної навчальної взаємодії учнів у розрізі як відповідної етапності розгортання (адаптації, інтенсифікації, ідентифікації), так і обґрунтування тих педагогічних умов, реалізація яких у закладі вищої освіти забезпечує стійку результативність. Маємо усі підстави стверджувати й про очевидність наукової новизни ще й за параметрами «уточнено», «удосконалено зміст» й «подальшого розвитку набули ідеї». На наше переконання, поза сумнівом є і практичне значення проведеного здобувачкою дослідження, бо воно істотно заповнює одну із

прогалин професійної педагогіки через оновлення змісту ключових навчальних курсів та практико-орієнтовної діяльності студентів-практикантів і дисциплін вільного вибору.

Вважаємо, що науковий апарат дисертанткою визначено чітко і представлено вмотивовано. Усі наукознавчі складові (мета, завдання, об'єкт, предмет) сформульовано коректно.

Для розкриття теми дослідження К. Ю. Петрик обрала оптимальну структуру роботи, котра не переобтяжена зайвою інформацією.

Так, у першому розділі – *«Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації інтерактивної навчальної взаємодії учнів»* – обґрунтовано методологічні орієнтири дослідження, схарактеризовано авторську позицію щодо базових понять, небезпідставно зацентровано на генезі конструкту «суб'єкт-суб'єктна взаємодія».

Нам особливо імпонує той факт, що у другому підрозділі першого розділу здобувачка із знанням справи аналізує динаміку змін, які зумовили нові акценти у впровадженні особистісно-орієнтованої професійної підготовки майбутніх учителів та сприяли конкретизації узагальнень у цьому плані (див. с. 44 тексту дисертації).

Другий розділ дисертаційного дослідження – *«Моделювання підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації інтерактивної навчальної взаємодії учнів»* – містить цікаві, на наш погляд, наукові факти щодо стану підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації інтерактивної навчальної взаємодії учнів. Маємо наголосити ще й на всебічно продуманому і добре прописаному констатувальному етапі педагогічного експерименту; покажемо у цьому відношенні вважасмо матеріал, згорнуто висвітлений у таблиці 2.2 (с. 69-70). Проведена ж аналітична робота дозволила дисертантці досить вдало, на наше переконання, представити модельне уявлення про досліджуваний процес (див. рис. 2.1 (с. 76) тексту дисертації, рис. 1 (с. 8) тексту автореферату). Отож, маємо підстави констатувати досить вдало, як нам видається, спробу К. Ю. Петрик

донести виваженість авторської позиції щодо правомірності обраного критеріального підходу до результативної підготовки майбутніх учителів початкової школи в аспекті організації інтерактивної навчальної взаємодії учнів.

Третій розділ – *«Дослідно-експериментальна перевірка ефективності моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації інтерактивної навчальної взаємодії учнів»* – присвячений обґрунтуванню порівняльної ефективності традиційного і експериментального підходів.

Вважаємо своєрідною «родзинкою» дисертаційного дослідження таку ідею здобувачки: стратегію і тактику дій викладача – експериментатора осмисляти через призму структурно-компонентного складу готовності майбутніх учителів до організації інтерактивної навчальної взаємодії учнів (тобто в розрізі ціннісно-мотиваційного, змістовно-процесуального та особистісно-рефлексивного компонентів); особливо показовим у цьому відношенні вважаємо змістове наповнення таблиці 3.1 (с. 107-108 тексту дисертації). До зазначеного додамо ще й таке: К. Ю. Петрик виявляє належний ступінь наукової ерудиції, зокрема, у зв'язку із моніторингом сформованості у студентів готовності до організації інтерактивної навчальної взаємодії у логіці етапності їх професійної підготовки – адаптації, інтенсифікації, ідентифікації. При цьому дисертантка з метою визначення числових інтервалів рівнів готовності студентів щодо досліджуваного сегменту професійної діяльності у площині експериментальної і контрольної груп досить коректно застосовує й методи математичної статистики; у цьому плані нам особливо імponує експериментальний матеріал, який сконденсовано у другому підрозділі третього розділу та додатках «В» і «Г».

Зміст рецензованої роботи свідчить про ґрунтовне вивчення дослідницею вельми актуальної проблеми. Водночас у роботі К. Ю. Петрик є моменти, котрі спонукають до дискусії. Як і будь-яке дослідження, що має характер живого пошуку, в ньому наявні й поодинокі огріхи.

1. На наш погляд, робота набула б ще більших ознак прогностичності, якби модель досліджуваного процесу була б осмислена як педагогічна система (тобто із урахуванням її відповідних маркерів), а обгрунтовані педагогічні умови розглядалися у форматі сукупності.

2. Вважаємо, що наукова новизна дослідження за параметром «уточнено» є значно ширшою, ніж це представлено (див. с. 25 тексту дисертації, с. 3 тексту автореферату), оскільки дисертантці вдалося «сказати» ще й своє слово відносно конструкту «інтерактивно-фахове завдання» (с. 6, с. 7, с. 25 та ін.; табл. 2.5, с. 96-97 тексту дисертації; с. 125, с. 128, с. 133 та ін.).

3. Акцентуємо, що з огляду на змістове наповнення таблиці 2.1 (с. 66), доречніше було б у назві відобразити схарактеризований діагностувальний інструментарій.

4. До безсумнівних переваг дослідницького задуму дисертантки відносимо змодельовані практико-орієнтовні ситуації, розв'язання яких у процесі педагогічного експерименту відбувалося через дидактичні й методичні інтерактивно-фахові завдання. Натомість постає питання уточнюючого характеру: яким є авторське бачення спільного і розбіжного у поняттях «дидактичне» і «методичне» завдання?

5. На наше переконання, здобувачкою представлено дослідження, котре має виразний інноваційний контент. Отож, не завадило б в окреслених перспективах подальших наукових розвідок урахувати порівняно нову для вітчизняного педагогічного загалу інституцію «педагогічна інтернатура».

В цілому ж стверджуємо, що наведені зауваження і побажання не є концептуальними. Дисертація К. Ю. Петрик – завершене самостійне дослідження, що вписується у проблематику чинних галузевих наукових програм, а набуті нові результати в сукупності вирішують новопостале завдання вітчизняної професійної педагогіки. Текст автореферату відбиває принципові положення дисертаційної роботи. За темою дослідження авторка опублікувала 17 наукових праць (у тому числі й у зарубіжному науковому виданні та у формі співавторства колективної монографії).

Підсумовуючи зазначене вище, наголошуємо: К.Ю. Петрик виконала актуальне дослідження, яке відповідає вимогам Департаменту атестації кадрів Міністерства освіти і науки України до кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, досягла переконливих результатів і на цій підставі заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

Офіційний опонент,
доктор педагогічних наук

проф. Кічук Н.В.

Підпис доктора педагогічних наук, професора, декана педагогічного факультету Ізмаїльського державного гуманітарного університету Кічук Н.В. засвідчую:

Начальник відділу кадрів

Г.М. Омельченко